

nitni čin svojo zahvalo. Splošno se pričakuje, da se izkaže tudi angleška vlada Delareyu hvaležno.

Vojna se bo torej nadaljevala. Vojni dopisnik Wallace pa piše listu „Daily Mail“: „Če naj navedem uspeh našega skoraj triletnega napora, moram reči, da bo morda čez tri leta vojna ravno tam, kjer je danes. Da bi se Buri udali in odnehali, nato niti misliti ni.“

Razne stvari.

Porotne obravnave v Mariboru. Dne 10. marca sedel je na zatožni klopi pred mariborskimi porotniki 23letni nepopoljšljivi Franz Zajšek iz Sedlašeka, okraja ptujskega, radi tatvine. Zajšek bil je pred kaznovan zaradi hudodelstva tatvine že štirikrat, zaradi prestopka tatvine sedemkrat. Prvokrat je bil kaznovan, ko je bil še le 14 let star, potem pa je moral v ječe naglo zaporedoma. 25. novembra 1901 prišel je iz ječe, v koji je presedel 2 $\frac{1}{2}$ leti, a že 2. na 3. decembra o polnoči zalotil ga je stražnik g. Fr. Marinz v Ptuj, ko je ravno pri omreženem oknu žida L. Sonnenscheina mislil nломiti; deloma se mu je to že posrečilo. Ker ga je sodišče spoznalo kot tatu iz navade, naložilo mu je tokrat 5 let težke ječe z enim postom vsakih 14 dni. — **Ponarejalec denarja.** Tisti Dan imel se je zagovarjati 19letni posestnikov sin Andrej Skok iz Gradiša pri Leskovcu v Halozah. dne 24. decembra lanskega leta kupil je v konzumu v Leskovcu za 46 vinarjev petroleja in plačal to s štirimi ponarejenimi 10 vinarskimi kosi in tremi pravimi krajcarji. Ko so ga žandarji zaslišali, je tajil, da bi bil denar ponarejal, pozneje pa je priznal ter rekel, da je hotel samo poskušati, če se da tudi iz svinca denar delati, ker je tako nekje slišal. Na njegovem domu našlo se je pri preiskavi tudi nekaj

Jakčeva in Fefikina ženitnina v Kralovski dolini.

To vam je bila imenitna gostija, kakoršne še niti stara Šegarica ne pomnijo.

Godilo se je tako: Pred kakima 2 letoma se je podal naš Jakec v Zagreb, ter tam pridno delal že v ta namen, da bi se že prle lahko združil z deklico, ki mu je bila vse na svetu. Kmalu je prišla Fefika, ki je noč in dan tarnala, za svojim ljubim. Ona pa ni dobila tam službe in tudi Jakec je bil kmalu brez dela. Kakor je vsem znano, ne manjka tudi v Zagrebu policajev, ki vsakega, kateri nima posebnega „kšefta“, v domovino spremijo. Taka nezgoda bi tudi našega Jakeca in Fefiko zadela, ako bi na skrivnem ne pebegnila v visoko Liskanjo. Karlovska dolina je lepa in rodovitna, v nji se razprostirajo lepi zeleni travniki in na zgornji strani stoje čedne kmečke kočice. Na desni strani te doline visoka Liskanja, domovina našega Jakeca. Ime Liskanja zasluži v resnici ta kraj, ker se v njem potika brezštevilno lisic, ki so pravi strah kralovskim kuram.

Srečno sta prišla naša znanca v ljubljeno do-

priprave za izdelovanje tacega denarja; denarja samega pa se ni nič več našlo. Novčni urad na Dunaju se je izrekel, da se tak denar spozna na prvi pogled, da je ponarejen. Skok dobil je vsled mnogih olajševalnih okolščin za svojo „kunšt“ samo 3 mesece navadne ječe. — **Poneverjenje na pragerski pošti.**

11. marca obravnavalo se je proti Friederiku Niederle 25letnemu poštneemu ekspeditorju na pragerski pošti ker je poneveril poštne denarja enkrat 304 K 16 h, enkrat 2700 K in enkrat 16 K 50 h, skupaj torej 3020 K 66 h in na Dunaju, kjer je služil preje, pa 211 K. Ko je to vse, kar je napravil na prav zvit način, imel v žepu, prosil je svojega gospodarja (šefa), da bi se peljal v Maribor k nekemu zdravniku, češ, da ima „srčno bolezen“. In res imel je tako srčno bolezen, da ni prišel več nazaj, ampak se odpeljal čez Bosno v Dalmacijo, prišel do Antivari, se peljal dalje v Benetke in od tam čez Brenner na Nemško, kjer se je izdajal pod drugim imenom. Na Nemškem so ga prijeli in ga na zahtevanje Avstrije prignali v Maribor. Pri sebi je še imel 1000 kron in 236 mark. Niederle bil je obsojen na 5 let težke ječe. — **Dva ponarejalca bankovcev.** Ta dan vršila se je še porotna obravnava proti 39letnemu oženjenemu posestniku in gostilničarju Valentinu Šoberniku iz Spodnjega Dupleka pod Mariborom zaradi ponarejanja bankovcev. Dne 6. decembra 1901 vršila se je pri Šoberniku neka hišna preiskava zavoljo neke ukradene hranilnične knjižice. Ko je žandarm zahteval od Šobernika, da mu naj odpre neko omaro se je Šobernik branil, a videč, da ne gre drugače, pa je odprl in žandarm je našel notri 6 desetkronskih in 8 petdesetgoldinarskih bankovcev, ki so bili ponarejeni s fotografskim aparatom in razen tega še več drugih potrebščin za fotografiranje kakor tudi neke barve in en aparat za fotografiranje. Ko ga je

movino, kjer pa Jakecu ni dalo miru. Že na treji dan se je podal v mrzli „Oberštajer“ iskat sreče. Res, ta mu je bila tukaj milejša kakor na Hrvaškem. Dobil je delo in kmalu je postal zidarski palir ali kakor so ga tovariši imenovali „maltomohar“. Pa tudi sedaj ni mogla Fefika prebiti brez njega. Že za par tednov je tudi njo privlekel črni konj v „Oberštajer“; tukaj se pa naši Fefiki ni najbolje godilo. Uboga deklica, ki je doma le šivala, svinje „futrala“, včasih tudi koziko pasla, je mogla tukaj celi dan malto delati in se truditi, da bi si kaj ‚privirtila‘ in da bi tudi svojemu sineki kaki krajcar za krühek poslala, kakor ji je Jakec večkrat rekel. Radovoljno je trpela, misleč, da je njeni ljubljenec dober človek, ki nima velike skrbi samo za njo, ampak tudi za njenega sineka, ki so ga krstili za Toneka in ga nesli k babici na „košto“. Pa revica se je zelo motila, tako mislevši. Ko je prišla v soboto „colinga“, je Jakec vzel ves denar zase in za njo in hajd ž njimi v krčmo; tam je zalumpal vse peneze in se pozno v noč domov podal, kjer je Fefiki, ki ga je sprejela s pozdravom: „Ti presneta para pijana, ki celo noč lumpaš, jaz pa ‚krüha‘ nimam in ‚tüdi‘ Tonek nima ‚štünfov‘,

žandarm vprašal, odkod in zakaj ima Šobernik vse to, je bil toliko prestrašen, da mu prve trenutke ni mogel nobenega odgovora dati, poznej pa le prišel k sebi in rekel, da se uči fotografirati, ter da je bankovce naredil Franc Pečar, kateri ga je učil fotografirati. Žandarmi so na tako priznanje preiskali tudi hišo Franc Pežarja in tam našli fotografičen aparat več drugih za to namenjenih priprav in en ponarejeni bankovec za 10 goldinarjev. Šobernik se je vedno le izgovarjal da se je hotel samo učiti fotografirati, kako pa je te „študije“ delal, izkazalo se je, da je popir katerega je rabil za študiranje na eni strani tako daleč ostrgal, da ni bil debelejši kot je navaden papir za bankovce. Spočetka fotografiral je vsako plat bankovca na dva papirja, potem pa skupaj spal in še več takih „kunšti“ se je učil. Pežar pa se je izgovarjal s tem da je hotel Šobernika samo fotografirati učiti. Polagoma pa se je Šobernik čedalje bolj udajal in 9 uri zvečer bila je obravnava končana. Pežarja se porotniki popolnoma oprostili, Šobernik pa je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe. Ta kazen je zategadelj tako nizka, ker je sodišče upoštevalo Šobernikovo obrt in njegovo nedolžno družino. —

Oko ostlepil. Dne 12. marca prišel je na zatožno klop zaradi prestopkov predkaznovani 41letni oženjeni posestnik Miha Polanec iz Pretreža. Obtožen je težke telesne poškodbe. 25. avgusta 1901 prepirala sta se Miha Polanec in Filip Florjančič v gostilni Jakoba Potiska zaradi neke terjatve, in prepirala sta se tako dolgo da sta se slednjič spopadla, in pri tem prizadjal je Polanec Florjančiču težek udarec na lice ter ga zadel tudi na desno oko. Florjančič zadobil je skoz to težko poškodbo, vsled katere bil je bolan in dela nezmožen 30 dni, poleg tega pa še zgubil vid, kar je bil posledek močnega udarca. Ker zaslišane priče niso zamogle natančno izpovedati in so

„hobice“ no robače“, potrl vse piskre in nazadnje še njo tudi malo pofirmal. Pa njena stanovitna ljubezen je premagala vse britkosti. Ostala sta še v „Oberštajeru“ do zime in se potem peljala v domovino, da bi tam imeli gostüvanje. Novo leto je minulo in hajd k zapisüvanju; po trikratnem oklicu bi imela biti zdana. Predno je solnce prikukalo izza gor, so iz visoke Liskanje naznanjali možnari in kanoni. da se ima danes vršiti gostija našega Jakeca. Tudi v kühinji je bilo vse živo. Stara Šegarica so pekli dükle ali po našem bidre v stopicah pečene. Lizika in Anika pa sta skübili vrane, stari Jakopec pa je ravno iz šume prijezdil zvito lisico, ktero je potem zadrgnil in potegnul kožo iz nje. Bila je „nezgrüntano“ mastna, nacvrli so iz nje 50 pintov „žmauca“ s katerim so krofelne pražili, düple mazali in pa „štifletne“ črnili. Tudi klobas so naredili in sicer tote forme: „düre burst“, „salami“, „birštl“ i. t. d. Meso so spekli in še celo rep so „ponücali“. — Gotovo si radoveden, dragi bralec, na kako „vižo“ so tega v „hasek“ spravili. — Le počasi! Naš Jakec je imel „püşle“ iz njega. Tukaj v Liskanji, kakor sem že prej omenil, je danes vse živo. Zbrali so se gostje. Po malem zajuterku

prišle s svojimi izpovedbami z poškodovancem v navskrižje, se bodejo zaslišale še nove priče in se je obravnava zavoljo tega preložila. — **Mater pretepel in potem poslopje zažgal.** Tisti dan vršila se je porotna obravnava proti 22-letnim posestniškem sinu Martinu Semeniču iz Kumerščaka pri Ljutomeru. Dne 18. decembra lanskega leta opoldne prišlo je do prepira med obtožencem in njegovo mater Gero Semenič ker ji sin ni hotel izročiti denarja, katerega je zaslužil z vozom. Ko mu je mati rekla, da ima tudi še za druge svoje otroke skrbeti, postal je surov, pograbil pokrov od mize in udaril ž njim svojo mater po levi rami, da je padla na tla. Potem pohodil jo je še z nogami po prsih in trebuhu, skoz česar je zadobila mati lahke poškodbe. Na to zapustil je obtoženec hišo, prišel zvečer zopet domov, spravljal obleko v kofer, in se obnašal proti sestram tako surovo da so zbežale. Ob sedmih zvečer je odšel, četudi je mati temu ugovarjala ter vzel svoj kofer soboj. Ko so domači potem večerjali, slišali so nakrat neko praske-tanje in šli so ven gledati in videli so, da je škedenj bil že v plamenu. Ogenj razširil se je hitro ter vpepelil razen kleti, drvarnice in hiše vse. Tudi hišna streha je zgorela. Škode je okoli 2500 kron, ker zgorelo je z drugim tudi hrana. Pričale so proti nje-mu mati in sestre in povedale da je njegov zagovor lažnjiv. Za to svoje junaštvo dobil je Martin Semenič sedem let težke ječe. — **Morilka lastnega otroka.** 13. marca bila je na zatoženi klopi služkinja Ana Šmigoc, nazadnje služeca pri sv. Marku. V mesecu juniju pretečenega leta, spoznala je da je v drugem stanu in 1. januarja začutila je bolečine ki so drugi dan še večje bile. Tudi iz družih vzrokov je mogla vedeti, da se tu gre le za porodne bolečine. Dne 3. januarja popoldne šla je na pod in tam na slami porodila fantička, kateri je, po izreku zvedencev prišel na svet

so se podali v mesto Zlomo po nevesto, kakor je to že navada po Spodnjem Štajarji. Imenovano mesto je imenito, šteje kakih 10 hiš. V zadnjem drevoredu tega mesta stoji palača, v kateri biva naša Fefika. To vam je koča, ki celo Zlomo gor drži. Pred par leti bi se bila tudi sama podrla, pa stara Vrečovica so spoznali nevarnost in podprli so torej vilo s štirimi bürklami. Poleg hiše stoji hlev za koze in nasproti temu ena po grüşki poslonjena mlaka, v kateri se nahaja zdrava zlomska voda.

Na dan Fefikine poroke je bila ta palača sijajno razsvetljena. V kühinji so se skübili vrabli, stara Vrečovica so kuhali žganjke, da bi imeli kaj postreči prišedšemu ženinu. Iz daljave se je slišala godba Prepadincev in naznanjala prihod gostov. Kmalu so se ti približali in se hoteli podati v palačo, toda tukaj so bile duri zaklenjene. Ko so naši gostje začeli trkati, so se odprle duri in prišajntala je grda, stara, našemana babura. Starešina reče na to: „Dobra je ta, pa mi še se za drugo priporočimo. Potem prideta dve „kranceljungfravi“, ktere starešina „brautfirerju“ izroči. Zunanji gostje še prosijo za eno in še le sedaj se prikaže zaželjena nevesta — naša Fefika —

živ. Na nek silen način, z pritiskom na glavo, s stiskanjem glave z stegni ali z zaprtjem dihalnih organov, spravila je Šmigoc otroka iz sveta, po umoru pokrila je otroka s slamo in ga potem zakopala za gospodarskim poslopjem, pohodila zemljo da se ne bi poznalo ter šla opravljati svoja navadna dela. Njenih gospodarjev takrat ni bilo doma. Šele dva dni pozneje spoznali so njeni gospodarji na njenem životu in stvar naznanili pri obč. predstojniku. Nasproti žandarmom je vse tajila in dejala, da ima še vse pri sebi; ko pa ji je žandar povedal da jo bo aretiral, je pa rekla, da se je otrok nepričakovano rodil in bil mrtev ter da je otroka vsled straha pred domačim župnikom zakopala. Zaradi različnih nejasnih dokazov in olajševalnih okolnostij bila je Šmigoc obsojena samo na osem mesecev težke ječe. — **Še ena morilka.** Po končani prejšnji obravnavi stopila je pred porotnike 20-letna samska posestniška hčer Terezija Šlamberger iz Niverc. Šlamberger občevala je lansko leto z nekim moškim, katerega ime pa ni hotela povedati, ter postala noseča, kar je tudi njena žlahta vedela, Dne 15. decembra bila je družina Šlamberger zbrana v domači sobi. Hčer Tereza se je potožila da jo boli zob in šla v svojo sobo v koji po navadi spi. Družina je slutila, da bo najbrž Tereza porodila in prisluškovali so če bo kaj slišati — pa čulo se ni nič. Čez kake pol ure prišla je hčer zopet nazaj v skupno družbinsko sobo in se vlegla, brez da bi besedico govorila, na peč. Ker nikdo ni vedel, kaj se je zgodilo, jo tudi nobeden ni nič vprašal. Njena sestra Marija šla je vendar v Terezino sobo pogledat in našla tam posteljo zelo krvavo. Tudi oče je to pogledal in hčer ostro prijel, na kar je odgovorila da je samo krvavela. Oče se je po takem odgovoru potolažil, vendar ga je skrbelo ker je hčer celo noč ostala na peči in ni šla v svojo posteljo. Ko je drugi dan oče zapazil, da ni vse

ki je svojega izvoljenca pozdravila z „glaškom“ vina in starašina je napil zdravico. Podali so se malo v hišo, kjer se je „talanje püšelcov“ začelo; zunaj so bile že kočije pridržale, da bi se peljali k poroki. Veselo so se vsedli na okinčane „bagarle“ in hajd v Videm k zdavanji. Fefika se je peljala na krasnih s koprivami okinčanih kankolah z dvema starima kljusama.

Farni zvonovi so že vabili v cerkev in starašina se je podal v farof naznanjat g. župniku prihoda gostov. Na vprašanje g. župnika, kje ima nevesta krstni list, odgovori prvi: „To je skrb snehina pa ne moja“. G. župnik pa so rekli: „Prle njidva zdati ne m'rem, dokler mi ‚taufseina‘ ne spravite“. Tega pa niso mogli tak hitro dobiti, ker je Fefika rojena med Dravo in Muro med Radgono no Gradcom, to je tam v nemških Apačah. S pobitim srcem se je podal starešina v cerkev in naznanil gostivanjšakom to žalostno novico. Gostje so vtikali njih svatovske „püšelce“ v žep in pobrisali na tihem v Liskanjo, kjer so se mastili z praženo in pečeno lisico.

Kakor je znano slavnim bralcem, je bil letos zelo kratek fašenk; naš Jakec tedaj ni imel časa,

tako kakor bi ne smelo biti, poklicati je dal babico, ki jo je preiskala in izpovedala da je hčer pred kratkem porodila. To potrdil je tudi g. dr. Štuhec, h kateremu so Terezo pripeljali. Potem bila je aretirana, priznala pa le toliko, da je zaplodek svojega telesa odpravila in rodila dete mrtvo. Pozneje, ko se je truplo deteta za hišo pokopano našlo, je obstala, da je porodila otroka ženskega spola in ga umorila s tem, da mu je glavo pokrila z odejo, da ni mogel več dihati ter tako zadušil. Pri obravnavi zagovarjala se je sedaj s tem, da ji je, ko je porodila bilo mrzlo, odejo višje na sebe in otroka potegnila in ker ji je bilo slabo, je od slabosti zaspala, otrok se pa na tak način zadušil. Očeta otrokovega tudi sedaj ni hotela imenovati. Pravila je le, da jo je domov gredočo na polju nek neznan moški napadel, kar je imelo te nasledke. Te izpovedbe pa so se po različnih okolščinah overgle in misli se, da bi družina Šlamberger doživela sramoto, ker je tisti neznan človek najbrž oženjen. Ker so bile tudi tu okolščine različne jo je sodišče obsodilo samo na 6 mesecev težke ječe.

Zopet eden ki je kradel čast. Bivši fajmošter, gospod F. S. Šegula, urednik klerikalnega, nemško pisanega a slovensko klerikalno mislečega časopisa „Südsteierische Presse“ v Mariboru, dobil je pri porotni obravnavi dne 17. marca 2 meseca zapora zato, ker je v svojem časniku zasramoval in za hudodelce označil poštene ptujske gospode v prvi vrsti g. župana Orniga, Schröfla in Gspaltlna. Razen dveh mesecev zapora dobil je še tudi vsaki teden eden post in povrniti more vse sodnijske stroške.

Slovenska Bistrica. (Živinski semenj.) Dne 24. m. m. prignalo se je na tukajšni živinski semenj 1400 glav govedi, in sicer večjidel pitanih čistega plemena in 80 konj. — Cena volov bila je od 48 do 55 kron za meterski cent. — Na tukajšnji želez-

iti v Apače po „taufseina“. Zato pa je mogel „ledičen“ ostati in počakati, kakor mi je sam omenil, do drugega fašenka in tedaj si bo vse „dokumente“ priskrbel, bo šel k g. fajmoštri in se dal zdati. Skoz leto se nima časa ženiti, on si more na „Oberštajarskem krüh služiti in njegova Fefika mu bode tudi pomagala pri delu. Prihodnje leto, če Bog zdravje da, bodo stara Šegarica še več düklov napekli, Jakopec bo kakšno lisico priskrbel in tedaj bomo zopet obhajali veselo gostijo.

Želim ti, dragi Jakec, v prihodnem letu več sreče kakor si je imel minuli fašenk. Glej, da si prle vse priskrbiš, kaj je treba za ženitev. V „Oberštajari“ pa ostani zvest svoji Fefiki. H koncu še sprejmi priteljski pozdrav od tvojega nekdanjega „šulkomarada“.

Nekaj listov iz zgodovine kmetskega stanu.

(Spisal M. Kmetskakri.)
Dalje.

II.

Ljudsko preseljevanje — od leta 400 do 600 spremenilo je popolnoma državne in družbene raz-

niški postaji natovorilo se je šest vagonov z voli na Moravsko kakor tudi jedensto glav volov in krav v Lipnico (Leibnitz) in ondotno okolico. — Da se je cena, zlasti volov, na tukajšnjih živinskih sejmih v zadnjem času znatno povišala, temu je le vzrok požlahtenje naše živine z Mariahofskim plemenom in želeli bi le, da bi to vsprevideli vsi naši živinorejci ter pristopili velekoristni zadrugi za nakupovanje in vzdrževanje plemenskih bikov v okraji Slovenjbištrickem (Stierhaltungs-Genossenschaft).

Od Sv. Marjete pri Rimskih toplicah. (Smešna novica). Hud boj je nastal dne 7. marca ob 4. uri popoldan pri gostilni gosp. Supana, tako, da so morale še ženske miriti. Fantje so se napili malo vinčka; seveda mladim ljudem se pa takoj kri razburi da se malo poskusijo in pokažeje svojo korajžo. Siromak je bil Debelakov Janž ki je mogel pasti čez Jakovo mejo v vrt kakor bi bili žabo streljali. Komaj da ustane, prime za fižolni kol, kateri se mu je takoj zlomil radi močnega udarca na svoje sovražnike. Videti je bilo prav tako, kakor kadar se tepejo Laški petelini. Ko še le ni bilo mira pristopili so vsi majhni in veliki. Tudi Slančov Karl je mislil miriti, pa mu je ubranila Kocenova Nežka, ker se je bala za njega, ki je njen ljubček. Ker se je pokazalo nekaterim malo krvi od prevelikega sopihanja je Jožef Seme, trgovec, takoj poslal po žandarje na Laško (Tüffer) Seveda so se vstrašili, kaj to mora biti in so bili takoj trije navzoči pri Supanu da so se pogovorili o strašnem boju brez vseh bolečin, ker samo Debelakov Janez je nosil drugi dan eno obrv veliko večjo od druge. — Rimski petelin.

Grozni poraz v Leskovcu. Zdaj pa ga vendar imamo! namreč naš novi boljši odbor v Leskovci! Gospoda župnika nič več ne veseli, še župa njim več ne diši in čujte, sklenili so celo, da ne bodejo

mere. Ogromna rimska država je razpadla, in iz nje je nastalo tekem nekaj stoletij več manjših držav. Divji narodi, ki so drli iz severa in vzhoda v bogate rimske dežele, so razdajali premnoga mesta, požgali vasi ter pobili prebivalce ali pa jih odpeljali seboj v sužnost. Nekateri kraji so postali skoraj prazni, in v nje so silila zopet druga ljudstva, tako n. pr. v našo domovino, kjer so se okoli leta 580 naselili naši pradedi, stari Slovenci.

Ko so zmagovalni narodi našli kraje, kateri so jim ugajali, tedaj so se v njih naselili in si zemljo razdelili. Ker si zdaj z ropom niso mogli več dobiti potrebnega živeža, morali so misliti na delo in sicer v prvej vrsti na poljedelstvo. Pa vojak ni bil vajen koristnega opravila, on je znal le orožje sukati in kri prelivati. Zato je primoral svoje vjetnike in premagane prebivalce svoje nove domovine, da so delali za njega. Nekaj jih je obdržal pri svojem stanovanju za razna hišna dela, a druge je razdelil po posestvu, da so mu obdelovali zemljo.

Ti nesrečni ljudje so bili popolnoma gospodarjeva lastnina, on je smel ž njimi storiti, kar je hotel. Za nje ni bilo ne postav, ne sodnije, sodnik jim je

od danes naprej čisto nič več — pili! Sevè saj je tudi hudo, da je njihova stranka in pa stranka konzumnega „kšeftferderberja“, slavno znanega velečastitega gospoda kaplana Roškerja popolnoma prepadla! Oh! Rošker, Rošker! dolgo te ni več na Leskovcu, a vendar te morda srce boli, da si se tako dolgo in brez vsega uspeha trudil! Da Ti namreč, ljubi Rošker povem, v tretjem volilnem razredu so volili samo štirje v drugem eden in v prvem oh! to pač boli — nobeden, klerikalne kandidate! Joj, joj bivši predstojnik Potočnik še niti „erzacman“ ni! Zato pa je tudi sam priznal, da bi rad bil, ako bi ga z njegovega posestva nesli, da ne bi bilo treba ž njega iti! — Oh! toti ručuni, toti računi! Kako od računov človeka glava boli. Pa še z novo šolo se meni vidi nič ne bode. Pač preveč velja in novi odbor je pameten. Pa veš kaj dragi „Štajerc“, ti si nam že zadnjič povedal, da bomo prišli na pota naših boljših ljudi, kateri so že pomrli, nazaj! Res je, zdaj smo že na boljšem potu. Volitve so pokazale, da smo leskovski kmetje pametnejši, kakor vsa klerikalna druhal, da klerikalna druhal! sevè izvzemši našega sedajnega gospoda kaplana, kateri ni tak, kakor je bil nebilogatreba Rošker. — Slovenci smo, rečite kaj hočete, saj ni enega Nemca v odboru — a hvala Bogu, klerikalca tudi ne. Le tako naprej vrli Leskovec, „vremena naša bodo se zjasnila, in zvezde milše bodo nam sijale“! — Zdaj pa je le vrli naš gospodar Habjanič, katerega je klerikalna „Domovina“ radi te volitve po slabem dopisu našega velezaslužnega (?) „častnega občana“ tako zdelala, svojo in občinsko stvar dobro izpeljal. Res je, da je mnogo vročih moral požreti, a to pa je že itak vsaki od klerikalcev navajen, a morda ga bode vendar gospod župnik v kratkem povabil na kupico vina, da bode od njega zvedel, kako se dela „rekurs“ proti volit-

bil njihov gospodar. Orožje nositi, jim je bilo prepovedano, kajti suženj bi meč onečastil. Ni jim bilo dovoljeno, izbrati si svoj poklic, marveč njihov gospodar je določal opravila. Ženiti se niso smeli po svoji volji, in otroci so bili last gospodova ne pa starišev. Tukaj vam naj zadostuje le jeden primer. Leta 1244. daroval je Ulrik Raspo svojega podložnika Popa sekovskemu samostanu in določil, da je polovica sinov, katere je imenovani kmet že imel in kateri se mu bodo še narodili, last sekovskih korarjev, drugo polovico pa dobijo potomci nekega Henrika s Preninga.

Takšen je bil položaj sužnih kmetov in delavcev. Premnogokrat se jim je zelo slabo godilo, posebno če so imeli divje in nespametne gospodarje. Modri gospodarji pa so ž njimi človeško ravnali, ker so potem pridnejše in lepše delali. Njihovo stanje se je tudi precej izboljšalo, ko so sprejeli gospodje blažilne nauke Kristusove vere.

Nekateri gospodje so imeli mnogo neobdelanega sveta, a premalo delavcev. Zato so iz obljudenih krajev vabili ljudi k sebi. Posebno samostani so si na ta način pridobivali podložnike. Seveda se ljudje

vam! Oh dragi Kralj! pusti volitve in rekurs in idi rajši k Stoklasi na kolone, boš dobil kašnato klobaso, pa novega Amerikanca!

Vurberg. Lansko leto je pisal „Štajerc“, da je vurberški župnik, takrat še provizor, rekel, da so dosluženi vojaki stari biki. To je dotične može zelo jezilo, kar je čisto naravno, bile so slišati prav ostre besede proti provizorju. Pa o čudež! Letos pred volitvo pa so lanski, stari biki imenovani, roke lizali! V kaj pa se zna bik spremeniti, ali kaj zna iz bika postati? Ko so bile vurberške občinske volitve končane, zapel je Bregov Jaka glorio. Je to spodobno? Po volitvi je spremljalo več pristašev župnika na dom, kjer so pili in krikali z župnikom, da bi s tem grajskega oskrbnika jezili. Ali je to krščansko obnašanje?

Kako je postal Stoklas v Leskovcu častni občan.

Grozna klerikalna moč najdebelejšega kalibra, po „Domovini“ veleznan, nikoli dosti pohvaljeni gospod Stoklas v Leskovcu, Bog mu grehe odpusti, — nosi za klobukom „šneidfeder“! Pa kaj le bi rad vedel, da tota „šneidfeder“ ne stoji več po konci, čisto pokvečen je! To je „šneidfeder“ častnega leskovškega občana. Ja, ja, častni občan je, a zdaj pri volitvah je tudi njemu odklenkalo. Pa vrli „Štajerc“ veš, obljubil sem ti, da še bom v marsikatero torbo v Leskovci pogledal in to sem tudi storil! Glej! Stoklasova torba je visela v Leskovcu na konsumi na klini. Klin se je zlomil in torba telebi na tla. Iz torbe pa pride na dan, Stoklas kot leskovški častni občan. Stoklas častni občan! Istinito zvoljen je bil pa kako! Bog pomagaj! Več kakor polovica bivših odbornikov, — saj zdaj dobijo penzijo — je očitoma in v javni družbi priznala, da ni vedela, kaj je podpisala, ko so sklepali sami (?) da bode Stoklas častni občan! Ko pa je 14 dni pozneje naš ljubi Stoklas hotel imeti dragoceni diplom (spominsko tablo) za častnega

niso dali kar tako pregovoriti, ampak so marsikaj zahtevali n. pr. za sebe in za svoje otroke prostost. Sklepali so pogodbe, v katerih je bilo popisano, kaj so dolžni gospodu delati in koliko mu dajati. To so bili takozvani „služni kmetje“. A tudi oni niso smeli zapustiti najetega posestva, ter so bili podložni gospodarju, ki je bil tudi njihov sodnik.

Nahajali so se pa tudi prosti kmetje, a le zelo redko. Dolgo časa je imel samo vladar pravico, podeljevati svobodo, pozneje pa je smel vsak gospodar dati svojim podložnikom večjo in manjšo prostost — navadno se je to zgodilo proti mastnemu plačilu. Tudi posameznega otroka so si stariši lahko odkupili in ga potem poslali v mesto ali kam drugam. Leta 1717. je kupil nek ubog, ljubljanskemu meščanskemu špitalu podložni kmet svojega sina za 8 goldinarjev; pet let pozneje pa je moral podložnik Gregorič plačati za svojega otroka Primoža celih 12 goldinarjev. Da ta cena ni bila nizka, razvidi se iz tega, da se je v istem času dobilo prase za pet krajcarjev.

Trdo pest sužnosti so podložniki občutili najbolj pri ženitbah, ker so se smeli ženiti le z gospo-

občana, se je vendar oglašil neki odbornik in rekel: „Gaspaud, vi le bote kaj ste, takega cegelca pač nemo kupili!“ Tedaj pa, ko z Leskovca trsna uš odide, bodemo dragi „Štajerc“ nekaj regimentnega napravili! Veš kaj? Stoklasi bodemo postavili spomenik! Pa kakšen! Srebrno zlat iz samega kufra bo, in stal bode na leskoškem „hauptplaci“ ravno pri farovškem studencu, Tako bode ljubi naš častni občan gledal za vselej skoz farovška okna in videl, kaj se tam notri vse na podlagi (?) klerikalni godi! Napis na spomeniku pa se bode tako glasil:

•Zasluga je dosti na sveti,
A Stoklas jih največ ima!
Ne morem vsih vam nasteti
Bog daj nam Stoklasa dva.

Potem bode Leskovec srečen,
In srečen nas kmečki bo stan,
V spominu bo Stoklas nam večem,
Kak Rošker naš bivši kaplan!

Iz Grajene. (Občinske volitve v Vurbergu.) „Sl. Gospodar“ je prinesel po svoji hinavski navadi novico, da je v Vurbergu zmagala v vseh treh volilnih razredih „narodna katoliška“ stranka ter opomnil: Živela slovenska zavednost. Na kaki način se je ta zmaga zvršila, hočem tukaj nekoliko opisati. Ko je vurberški župnik zvedel, da so imeniki volilcev pri županu na ogled razpoloženi, pritihotopil se je tja, ko ni bilo župana doma ter je prepisal imena vseh volilcev, čeravno te pravice ni imel. Na to je na puši imel shod volilcev po noči. Sklenilo se je, čisto novi odbor voliti, ker je prešnji odbor preveč nemškutarski. Agitiranje je prevzel narbolj neki kočar, kateri je šepal, — bila ga je namreč svinja v nogo ugriznila, po domači fari in sosednih občinah in lagal, opravljal in obrekoval odbornike pri občini. Čujte kakoršne laži so trosili ti svetohlinci z župnikom vred. Rekli so, da je odbor zvišal občinske doklade na 70 procentov, čeravno se plačuje že več

dovim dovoljenjem in le z onimi osebami, katere jim je gospod hotel za to dati. Za vsako dovoljenje je bilo treba plačati. Razun tega je imel v prvih časih gospod pravico zakon po svoji volji ločiti ali pa katerega izmed zakoncev prodati. Še le papež Hadrijan IV. (umrl l. 1159.) je strogo prepovedal ločitev zakona pri kmetih.

Samo ob sebi se ume, da gospodje niso trpeli, da bi se kateri fant ali katero deklo oženil na kmetijo, ki je bila last drugih gospodov. Ako so pa dali za takšen zakon privoljenje, treba je bilo plačevati, a otroke teh zakoncev sta si gospoda razdelila. Po bavarskih postavah je vzel deklice očetov gospodar, dečke pa materin gospodar.

Zapri ptičko v kletko in skrbi prav lepo za njo. Vkljub tvoji ljubeznjivosti bode žalostno čivkala in silila na prosto. Človek ima pa še bolj rahločutno srce kakor žival, in vrhu tega mu je dal Bog razum, s katerim spoznava, da človek nima pravice zatirati svojega brata. Zato ni čudno, da so si kmetje želeli več svobode, in da je marsikateri podložnik zapustil kmetijo in celo svoje premoženje ter ušel. Bežal je

let samo 50 procentov. Župnik je neki rekel da so ubogi kmetje sužnji občinskega odbora. Ako se mu res ljudstvo smili, zakaj pa berači po občini z zbirco za vino in zrnje? Zakaj pa on nalaga ubogemu kmetu tako velik davek s pobirenjem denarja za nove orglje? Ko bi imel količkaj srce za ljudi, bi ne prigovarjal celo ubogih viničarjev, katerih otroci večkrat stradajo, da morajo dati dva do tri goldinarje za orglje. Občinske doklade so potrebne da se plačuje hranilnica za šolski dolg, da se ubožci oskrbujejo itd., a novih pa ni treba, ž njimi bi se rad župnik štimal, kedar pride škof. Ako so bile stare orglje do sedaj dobre, bile bi še tudi dobre za takega možiceljna. Ker ima župnik malokaj dela, porabil je dolg čas, da je napisal mnogo listkov z imeni voljencev ter jih je delil pred volitvo in rekel, da to on mora storiti ker je dušni pastir. O hinavstvo! Kaj pa ima dušno pastirstvo z občinskimi volitvami za opraviti? Ali niso dosedanji odborniki kristjani? Ali je zaraditega ker so v odboru trije Nemci, odbor nemškutarski? Dobro bi bilo, da bi imeli več takih Nemcev tudi drugi občinski odbori. Zapisniki občinskih sej so se pisali vedno slovenski, s čemur so se nemški odborniki popolnoma strinjali. In vendar je župnik proti oskrbniku in tudi učiteljem. Zakaj? Iz slavohlepnosti in maščevanja, O tem pa hočem drugokrat več pisati.

Od Sv. Tomaža pri Ormožu. Danes samo toliko: Pri nas se govori, da se bode naše tomaževsko ljudstvo celi dan za to postilo, če pride naš gospod Caf v „Štajerca.“ Torej gospod urednik, bodite bolj usmiljeni, kakor ste bili do sedaj!

Iz Oplotnice. Ne samo pri štrajku v Trstu so Manliharjove puške predirale človeške prsi, tudi pri nas je besni človek, kateremu je višja oblast to orožje izročila v varstvo ljudstva, zlorabil svoj stan in osmertil tri osebe. V soboto dne 1 marca o polnoči je prišel orožnik (žandar) korporal Anton Maček

na posestva dobrih gospodov ali v mesta in trge. Navesti hočem le dva primera. Dne 23. maja 1363. l. je obljubil avstrijski vojvoda Rudolf opatinji nunskega samostana v Gösu, da ne bode več sprejemal kmetov, ki bodejo nunam na njegovo posestvo ušli. — Dne 22. septembra 1498. l. je v Konjicah potrdil generalni vikar (duhovnik) oglejski, Sebastian, Zajčkemu samostanu pri Špitaliču staro pravico, da smejo menihi, svoje ubegle kmete s cerkvenimi kaznimi t. j. s prokletstvom in z izobčenjem iz cerkve, siliti, da se vrnejo nazaj. Toraj tudi že v starih časih sta pri klerikalcih hudič in peklo nadomestovala žandarje in ječo.

Mestjani in tržani so bili zmiraj svobodni, vsled česar se jim je dobro godilo. Pri njih je bilo vedno dosti raznega opravila, in zato so z odprtimi rokami sprejemali kmetske begune. Stiskani kmetje pa so najrajši zbežali v mesta, ker tam jih je čakalo boljše življenje in zlata prostost.

Da so podložniki kar trumoma zapuščali svoje gospode, posvetne in duhovne, nam jasno dokazujejo mnoge postave in ukazi, v katerih se kmetom ubeg

doma od sv. Kunigunde pri Pesnici, zgoraj Maribora k svoji ljubici, Mariji Košir, in tam zateval, da se mu je odprlo. Stopivši v hišo, je začel razbijati po mizi da se je kar treslo. Ko se je nekaj pomiril, je zvabil dekleta iz hiše in jo zunaj hiše vstrelil. Kroglja je proderla dekletu desne persi in je šinila skozi osem col debelo leseno steno v izbo in se tam še tri cole globoko vgreznila v strop. Ko je videl, da jo je dobro zadel, šel je nekaj korakov od hiše in se tam na enem kupu kamenja ustrelil sam. Vzrok temu strašnemu djanju je, da ga je dekletov oče in dekle samo ozmerjalo, ker je bila ž njim že dalj časa v drugem stanu, zraven nje pa jih je imel še več.

Od Velike Nedelje. („Slovenskemu Gospodarju v pomislek.) Blagovolite g. urednik natisniti sledečo notico, da bode ljudstvo spoznalo, kako „Štajerc“ skrbi za ubogi kmečki stan. Dne 22. septembra pretečenega leta prinesel je „Štajerc“ v svoji 19. številki „Pomoč je potrebna“ ter opozoril ona predstojništva, v katerih je povodenj uničila krmo, da nemudoma naredijo prošnje skoz okrajno glavvarstvo na c. kr. namestnika grof Clary Alldringen v Gracu iz „Nothstandsfonda“ izprosijo podpore za uboge ponesrečence, katerim primanjkuje klaje ali futra, in nimajo denarja za nakup istega. Res, nekatere občine pri Veliki nedelji so storile tako. Gospod c. kr. namestnik so nam dovolili iz fonda denarje in g. c. kr. okrajni glavvar iz Ptuja so nam pri prvi delitvi dne 7. novembra pr. l. in dne 12. februarja t. l. pri drugi delitvi, izplačali našo odškodnino, za katero se stoterokrat zahvaljujemo. Omeniti morem tudi, kako sem bil jaz zaljubljen v „Slovenskega Gospodarja“ pretečena leta. Mislim sem, da je sveto kaj „Slov. Gospodar“ piše. Sovražnik pa sem bil, dragi „Štajerc“, tvoj, tebi zelo nevaren, govoril sem čez tebe, ker sem nekatere gospodske škrice tako čul. Ne zameri torej, saj nisem vedel, kaj sem govoril. Od zdaj naprej

s hudimi kaznimi prepoveduje ter se posebno mestom in trgom strogo naroča, da morajo izročiti begune zopet njihovim gospodarjem. Take naredbe so se izdale n. pr. v letih 1231, 1237, 1277, 1567, 1654 in 1668.

Nekatera nemška mesta so si priborila pravico, da so smeli meščani obdržati ubežnike vsaj 14 dni pri sebi. Ta pravica je imela to dobro, da so siromaki našli dovolj časa in priložnosti, uiti gospodu in kazni v druge kraje.

Pomoč, katero so zmiraj našli v mestih in trgih, je kmetom zelo koristila, ker so bili gospodje primorani s svojimi podložniki lepše ravnati, in jih ne zatirati s prevelikimi davki in premnogim delom, ako se niso hoteli podati v nevarnost, da jim uide nekaj „živine brez rogov,“ kakor je neki opat kmete imenoval.

Kmet, roko na srce, in odkrito povej, če so bili tržani in mestjani res tvoji sovražniki, kakor piše ta svetohlinski „Slov. Gospodar“ in njegov paglavec „Fihpos!“

(Dalje prihodnjič.)

te bodem spoštoval, ker res si spoštovanja vreden list. Od kar sem poznal „Slov. Gospodarja“ še on ni nikoli kaj tacega kmetom naznanil. Njegov edinorojeni sin „Naš dom“ ali kak ga že imenujejo „slovenski Pavluha v gospodski obleki“ bi bil tudi lahko kaj tacega (jeseni p. 1.) ubogim kmetom naznanil, pa mislil je, kaj meni znano, kak se Vam pri Veliki Nedelji godi, ako imam le jaz v Mariboru pri svojem starem očetu dovolj zizat, a vi dragi kmetje smete že poginiti. Torej „serbus“ „Naš Dom“ in njegov očaj „Slov. Gospodar.“ Poslovimo se od vaju, ne poprašajte za nas nikoli, mi za vaju nikdar ne bomo, pač pa vama željimo srečno smrt, kako bode večnost, premislila sama. Rodovedni smo, kaj bodo g. pref. Korošec, urednik „Slov. Gosp.“ črez to rekli, in kaj bode urednik „Našega Duma“ prihodnji teden o tem pisal. Znam v naprej, da me na južino nikdar ne bodeta povabila. Ne zamerita, ker sem jaz zdaj naročnik „Štajerca“, kateri kmetom v sili pomaga. Pregovor pravi: gđor v nesreči pomaga, tisti je pravi prijatelj, in res „Štajerc“ ti storiš tako, bodi ti čast in hvala.

Alimepoznate?

Kaj je Martinekov Lovro priženil.

(Narodna.)

1.

Kaj tužen sem, vprašujete,
Če prav sem se oženil;
Pa da si s tem — verujete?
Življenje sem ogrenil.

2.

Da tega nikdar ne tajim,
Cvenk je imela žena:
Pa saj pri zlatu jaz ne spim,
D'nar — sreča ni nobena.

3.

Ko po poroki prvo noč
Sem v kamrico jo vedel,
In ko nje velo truplo vzroč,
Strmenja sem prebledel.

4.

Z glavé odviti si lase,
Sem videl svojo Lizo;
Iz ust si vzela je zobe,
Ter djala jih na mizo.

5.

Al' prsa prožna, polna te,
Oh vse le vata, guma;
Cvetoča lica, barva le,
Pogreškov drugih truma.

6.

Povejte zdaj, kaj siromak,
Naj začnem s tako babo,
Saj to od vas umeje vsak
Da taka ni za rabo.

7.

Zato pa tužen sem sedaj

To peče me nemilo.
Bog daj, da tužen moj slučaj
Bi drugim bil svarilo.

S. —

Veličan pri Ormožu. Pri nas so se letos občinske volitve vršile dne 10 t. m. v prostorih g. Al. Mikla. Namen našega poročila je, vsem našim častitim občanom posebno pa politični oblastnji razjasniti, kako da se pri nas včasih vršijo občinske volitve pod pritiskom nekaterih okrajnih dostojanstvenikov in njihovih pristašev, ki nas brijejo kakor jim je le mogoče. Ubogi kmet se ne more braniti takih kmetskih prijateljev (?) ter se jim dobrovolno podvrže. Jako grdo je, če možje, od katerih se pravi da postave poznajo nepravilno volijo, kakor se je pri nas predrznil znani gospod dr. Omulec iz Ormoža. Hotel je s pooblastilom gospoda župnika Murkoviča od Sv. Barbare v III. volilnem redu voliti. Ne da bi si kdo mislil, da bi naš „Vanček“ bil celo hempaste glave, le sam se je čutil; kmet Mašek mu je dobro vtrnil, ter ga opomnil da je to nepostavno. Adlatusa in prvega besednika našega doktorja, gospoda Trstenjaka ni bilo zraven, zato pa je velečastiti „nadjurist“ obnemogel. Hudo jezen je iztrgal iz rok perovodja g. Petovarja volilno pooblastilo in ves razdražen je mustače trikrat okoli nosa nasukal ter ranjen na časti zapustil volilnico. Kaj le to pomeni da „verhje“ in „biser“ ormožnih prvakov pride na pomoč klerikalnemu mogočniku svetinjske fare?! — Prav za prav mogočni župnik Bohanec, tako imenovan „južnoštajerski Aksakof“ niti ne potrebuje tuje pomoči. Volil je sam s štirimi glasi in sicer za se kot župnik, za cerkev, potem s pooblastilom za g. učitelja Čeha iz Ljutomera in kar posebno omenimo še enkrat, za se kot častni občan. Nikdo se ni upal mu na rep stopiti. Nekateri so mezgetali ali kmalu jim je bilo žal in najrajše bi se v zapečjake poskrili, kajti mogočni Aksakof kot oznanjevalec svetih resnic jih je grozno zavrnil ter jih prepuščal od svoje nezmotljivosti ne samo v verskih ampak tudi v volilnih zadevah. In volilci kot potrpežljive ovčice so potrpežljivo prenašali krivico, katero jim je storil njihov dušni pastir. Vpraša se, ali zamore tako nespodobno početje ljudstvo napeljevati k dobremu djanju ki ga zahteva naša sveta vera?! Ali je slavnemu okrajnemu uglavarstvu ta slučaj znan, da naroči preiskavo v korist opravičenih volilcev?!

Zunanje novice.

V verige uklenjeni ropar ušel. Porotno sodišče v Komeliji je obsodilo nedavno roparskega morilca J. Letkyja na vislice. Potem so ga imeli v verige ukovanega v ječi, a vkljub temu je ušel in sicer z verigami vred. —

Ljubezen in zakon pri Arabcih. Mladi Arab če se hoče oženiti, štedi z denarjem, da si more kupiti pri svojem prihodnjem tastu nevesto. Ženin mešetari z očetom za nevesto, katere pa še videl ni. Oče hvali njene vrline, da več skupi, ženin pa isto znižuje in